

varede det kun to Aar, før Lovgivningsmagten indsaa det urimelige i at fastholde en saa lav Taksationsgrænse, og ved Lov af 12. Maj 1882 blev Grænsen derfor sat op til 6,000 Kr., og der er den bleven staaende de sidste 20 Aar. Den nuværende højtærede Indenrigsminister har vist sin Interesse for disse to Foreninger ved forrige Aar at fremsætte et Forslag, som blev ophøjet til Lov den 21. Marts 1902, og hvorved Forskellen mellem jordløse Huse og Huse med Jord udslettedes, saa at de alle nu kunne faa Laan af indtil Halvdelen af Taksationssummen. Ligeledes bestemte denne Lov, at Ejendomme, der en Gang ere givne til Pant i disse Foreninger, selv om Taksationsgrænsen gaar over 6,000 Kr., kunne faa Laanene forhøjede til 3,000 Kr., dog kan ingen i disse Foreninger faa Laan paa over 3,000 Kr.; det er i alle Tilfælde det højeste Laan, der kan ydes.

Nu tillader jeg mig at foreslaa to Forandringer. For det første, at Taksationsgrænsen forhøjes fra 6,000 Kr. til 8,000 Kr. og dernæst, at Grænsen for de højeste Laan flyttes saaledes, at der i Fremtiden maa kunne ydes indtil 4,000 Kr. Jeg finder nemlig, at efter 20 Aars Forløb er det ikke et urimeligt Krav, jeg her stiller, paa en Tid, hvor man ser de talrige Udstyknings og den store Part af den danske Jord, som derved gaar over til Husmandsbrug.

Som Motiv til det Forslag, jeg her har tilladt mig at stille, skal jeg ikke blot anføre de mange Ønsker derom, der ere fremsatte for mig, naar jeg er færdedes mellem Husmændene paa Øerne, hvor Trangen til denne Lov maaske er større end i Jylland, men jeg skal særlig fremhæve, at ved de mange Forbedringer, der i de sidste 20 Aar ere foretagne af Husmændene baade ved deres Bygninger og deres Jord, ere de Huse, som i 1882 havde en Værdi af 6,000 Kr., nu mangfoldige Steder stegne til en Værdi af 8,000 Kr., men desuagtet kunne de ikke nogen Sinde laane over 3,000 Kr.; skulde de derudover, maa de ty til andre Pengeinstitutter. Hvert Aar ofrer Staten Penge til Husmandsrejser, til Præmiering af veldyrkede Husmandslodder, og det gør Staten vel i, men saa bør man ikke samtidig straffe de Husmænd, der tage Lære af deres Rejser og forbedre deres Ejendomme, ved at sige til dem: I eders egne Kreditforeninger maa I ikke laane mere end 3,000 Kr. i en enkelt Ejendom. De Andelsforetagender, der have rejst sig, baade Andelsmejerier, An-

delsslagterier osv., have ikke haft mindst Betydning for den danske Husmandsstand i Retning af at dyrke deres Jord med større Omhu. Deres Bolig er ogsaa mere omhyggelig indrettet, forbedret i mange Maader, og det maa jo alle glæde sig over. Byggematerialierne ere dyrere end før, Arbejdslønnen stegen, og Husenes Værdi er, det gentager jeg, stegen stærkt i Aarenes Løb. Jeg mener derfor, det er fuldstændig berettiget og forsvarligt at fremsætte et Forslag om, at Taksationsgrænsen fremtidig sættes til 8,000 Kr., og at en Husmand i Husmandskreditforeningerne maa erholde Laan indtil 4,000 Kr. Denne Grænse er ikke helt vilkaarlig valgt. Loven om Ejendomsskyld af 15. Maj 1903 har den samme Grænse mellem mindre og større Besiddelser paa Landet. Det hedder nemlig i § 7: „For Ejendomme paa Landet samt paa Købstædernes Markjorder, til hvilke der er knyttet Landbrug eller Havebrug som Næringsvej, foretages der følgende Fradrag i Vurderingssummen, forinden Ejendomsskylden beregnes: „Ved en Vurdering af under . . . 8,000 Kr. fradrages 2,000 Kr.“ osv. Ved denne Grænse maa man begynde Fradragene, og den forekommer mig ogsaa ret passende i det Forhold, jeg særlig her har for Øje. Naar jeg tillader mig at anbefale Forslaget saa vel til det høje Tings som den høje Regerings Velvillie, gør jeg det i fuld Tryghed til, at de danske Husmænd baade i Regeringen og Tinget, ja, jeg vil haabe i Rigsdagen, have saa mange Venner, at det skal lykkes at gennemføre dette Forslag, der vil blive hilst med Glæde af mange Husmænd rundt i Landet. Hermed tillader jeg mig varmt at anbefale Forslaget til den høje Regerings og det høje Tings Velvillie.

Jens Busk: Jeg ønsker den ærede Forslagsstiller al mulig Held og Lykke med hans Forslag. Jeg er fuldstændig enig i, at det vil være betimeligt at faa en saadan Ændring i de bestaaende Husmandskreditforeningers Love. Jeg er saa meget mere enig deri, som vi ved denne Udvidelse faa fat paa et Samfundslag, der egentlig ingen Nytte har haft af de Forbedringer, der i de senere Aar ere gjorte for Husmændene. Thi enhver vil jo indse, at dette Samfundslag med Ejendomme paa 7—8—9,000 Kr.s Værdi, ikke faar væsentlig Nytte af Skattelovene, de have ikke Hartkorn nok til at Hartkornsløttelsen kan berøre dem i nogen væsentlig Grad. Og den Lov om Husmands-